

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Навчально-наукового інституту публічного
управління та державної служби
Київського національного університету імені
Тараса Шевченка,
Доктору наук з державного управління,
професору, професору кафедри публічної
політики
Навчально-наукового інституту публічного
управління та державної служби
Київського національного університету імені
Тараса Шевченка
Лілії ГОНЮКОВІЙ

РЕЦЕНЗІЯ

**кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри публічної
політики ННІ публічного управління та державної служби Київського
національного університету імені Тараса Шевченка**

Ларіної Наталії Борисівни

на дисертаційну роботу Хилевич Юлії Ігорівни

**на тему: «Стратегічна взаємодія у сфері правоохоронної діяльності:
комунікаційний аспект», представлену на здобуття ступеня доктора
філософії у галузі знань 28 «Публічне управління та
адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та
адміністрування»**

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю розвитку стратегічної взаємодії, партнерських відносин і співпраці, які базуються на національних цінностях українського суспільства та національних інтересах Української держави. Це питання належить до пріоритетів, визначених у низці державних стратегічних документів, таких як Стратегія національної безпеки та Стратегія боротьби з організованою злочинністю, які здійснюють регулювання стратегічної взаємодії органів публічного управління у сфері правоохоронної діяльності в Україні. Для успішного виконання поставлених завдань, зазначених у цих стратегічних документах, необхідне застосування сучасних підходів до стратегічного менеджменту публічного управління у сфері правоохоронної діяльності, а також забезпечення відповідними ресурсами. Ключовим елементом у цьому контексті стає ефективна координація діяльності правоохоронних органів та розвиток їхнього інституційного потенціалу задля результативного надання публічних послуг населенню України. Особливу роль відіграє зміцнення

стратегічного партнерства та співпраці між суб'єктами публічного управління задля досягнення стабільності та безпеки в Україні в умовах кризових явищ, воєнного стану.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому і оформлення.

Дисертація Ю. І. Хилевич є ґрунтовним науковим дослідженням у галузі публічного управління та адміністрування. Авторкою роботи за допомогою наукового аналізу методології, нормативно-правової бази, досягнень вітчизняної та зарубіжної науки обґрунтовано ключові напрямки стратегічної взаємодії органів публічного управління у сфері правоохоронної діяльності. Окрему увагу приділено підвищенню ефективності координації органів правопорядку в Україні на основі сучасних підходів до стратегічного та комунікаційного менеджменту.

Авторкою чітко визначено об'єкт і предмет дослідження, сформульовано мету роботи та основні наукові завдання. Структурно дисертація включає анотацію, вступ, три розділи, які поділяються на дев'ять підрозділів, висновки до кожного розділу, загальні висновки, список використаних джерел і додатки.

Результати роботи висвітлено в одинадцяти наукових публікаціях. Серед них: чотири статті в наукових виданнях України категорії «Б», а також сім матеріалів і тез, представлених на наукових комунікативних заходах.

Усі опубліковані роботи тісно пов'язані з темою дисертації, деталізують її основні положення і підкреслюють внесок у наукову новизну проведеного дослідження.

Перший розділ дисертаційної роботи Ю. І. Хилевич присвячений теоретичним основам дослідження стратегічної взаємодії у сфері правоохоронної діяльності. В результаті проведеного аналізу встановлено, що стратегічна взаємодія між суб'єктами правоохоронної діяльності є одним із ключових завдань держави в системі публічного управління.

Провівши детальний огляд наукових публікацій, автор уточнила понятійний апарат, зокрема такі терміни як: «стратегічна взаємодія у сфері публічного управління», «стратегічна взаємодія у сфері правоохоронної діяльності», «правоохоронна діяльність».

Авторкою визначено, що метою такої взаємодії є створення стратегічних партнерств між суб'єктами правоохоронної діяльності, які базуються на трьох основних принципах: формування спільних нових цінностей; встановлення зв'язків, орієнтованих на майбутній розвиток і відкриття нових перспектив; побудова системи міжособистісних відносин і внутрішніх організаційних інфраструктур. До форм стратегічного партнерства можна віднести створення спільних організацій, типових структурних підрозділів у межах правоохоронних органів із лінійною взаємодією, а також стратегічних альянсів на міжнародному

рівні.

У цьому ж розділі авторкою роботи також визначено фундаментальні функції правоохоронної діяльності, серед яких – профілактика, наглядова, регулятивна, охоронна та виховна функції. Основними завданнями цієї сфери є захист суспільного ладу, встановленого Конституцією України; прав та законних інтересів громадян, установ, організацій і підприємств незалежно від форми власності; а також забезпечення територіальної цілісності та суверенітету України.

Авторка пропонує структурувати суб'єктів правоохоронної діяльності на дві основні групи: правоохоронні органи з владними повноваженнями та правоохоронні організації без таких. До основних суб'єктів віднесено: інститути правосуддя (включно з судовим контролем), органи розкриття й розслідування злочинів (зокрема прокурорський нагляд), правозахисну діяльність прокуратури, надання правових послуг і юридичної допомоги, а також виконання судових рішень. Аргументовано, що стратегічна взаємодія в цій сфері спрямована на вдосконалення низки визнаних принципів правоохоронної діяльності. Основними серед загально-правових принципів виокремлено такі: законність, гуманізм, гласність і дотримання прав людини. До спеціальних принципів належать: планування, безперервність, добровільність, індивідуальність та колективність, науковість, конфіденційність, доцільність, самоврядування, територіальність й оперативність.

У другому розділі досліджено ключові правові, організаційні та комунікаційні засади, що лежать в основі стратегічної взаємодії органів публічного управління у сфері правоохоронної діяльності в Україні.

Зокрема, увагу зосереджено на стратегіях розвитку суб'єктів правоохоронної системи держави, аналізі інформаційно-комунікаційних аспектів їхньої взаємодії, а також нормативно-правовому та інституційно-організаційному забезпеченню такої співпраці.

У рамках дослідження проведено аналіз чинних стратегій розвитку правоохоронних структур, включаючи ті, які спрямовані на їх реформування, та ті, де правоохоронні органи виступають безпосередніми виконавцями національних програм. Окремо розглянуто стратегії, програми та плани діяльності відповідних установ на певні періоди.

Як показав аналіз правових, організаційних та інформаційно-комунікаційних аспектів стратегічної взаємодії органів публічного управління у сфері правоохоронної діяльності, ця взаємодія поки що не має повноцінного нормативно-правового та інституційно-організаційного забезпечення. Існують лише окремі елементи стратегічної співпраці, партнерства, прогнозування і планування. У зв'язку з цим нагальною є потреба у розробленні комплексних

підходів, які б забезпечили ефективну стратегічну взаємодію органів публічного управління у сфері правоохоронної діяльності та інших державних установ для виконання їхніх функцій і повноважень.

У третьому розділі авторка визначає пріоритетні напрями вдосконалення стратегічної взаємодії органів публічного управління у сфері правоохоронної діяльності в Україні. У розділі здійснено глибинний аналіз зарубіжного перспективного досвіду стратегічної взаємодії органів публічного управління у сфері правоохоронної діяльності. Узагальнюючи аналіз міжнародних стандартів, що регламентують діяльність працівників органів правопорядку, авторка визначила відповідні вимоги до них: нульова толерантність до корупції, прагнення служити в інтересах суспільства, повага до прав і свобод людини і громадянина та їх дотримання, визначене законодавством право на носіння та використання зброї та інших засобів, підвищена відповідальність перед державою та суспільством, сервісна модель надання правоохоронних послуг. Досліджено комунікаційні стратегії органів публічного управління як інструмент забезпечення стратегічної взаємодії у сфері правоохоронної діяльності в Україні, зокрема зазначено, що під час розробки комунікаційних стратегій у сфері правоохоронної діяльності, ключовим об'єктом впливу є розвинуте громадянське суспільство або інша велика за чисельністю цільова аудиторія, зокрема мова йде про стратегії з реформування відповідної галузі.

Подальший розвиток суб'єктів правоохоронної діяльності спрямований на вдосконалення їх системної роботи в умовах діючого протягом майже 4 років в умовах правового режиму воєнного стану, що передбачає посиленої спроможності у питаннях стратегічної взаємодії задля забезпечення перемоги. Це вимагає запровадження нових підходів їх діяльності, створення нових інституцій чи організаційних структур, на зразок Національного координатора в Україні, а також реформування системи правопорядку у цілому та в умовах реалізації низки державних стратегій органів публічного управління у сфері правоохоронної діяльності.

Авторкою розроблено й обґрунтовано інституційно-організаційну структуру координації та стратегічної взаємодії органів публічного управління у сфері правоохоронної діяльності. Зокрема обґрунтовано, що основними суб'єктами правоохоронної діяльності є органи системи МВС, система антикорупційних органів, Служба безпеки України, Генеральна прокуратура, окремі підрозділи Міністерства оборони України та Збройних Сил України, інші органи державної влади, що здійснюють функції з охорони правопорядку та контрольно-наглядові функції з дотримання вітчизняного права, інститути громадянського суспільства, представники науково-експертного середовища. Загальну координацію їх стратегічної взаємодії запропоновано здійснювати

новоствореній структурі в системі органів публічного управління – Національному координатору.

Ю. І. Хилевич запропоновано практичні пропозиції та рекомендації суб'єктам правоохоронної діяльності щодо розвитку їх інституційної спроможності у здійсненні стратегічної взаємодії органів публічного управління у сфері правоохоронної діяльності, що передбачає наявність відповідного рівня компетентностей у співробітників таких органів державної влади та їх ресурсному потенціалу.

Все вищевикладене дає підстави констатувати, що зміст дисертації Хилевич Ю. І. повною мірою розкриває тему роботи та завдання дослідження, завдяки чому її можна вважати самостійною завершеною науковою працею, а сама наукова робота свідчить про високий рівень фахової підготовки дисертанта за досліджуваною проблематикою.

Дисертантка запропонувала практичні рекомендації для суб'єктів правоохоронної діяльності з вдосконалення їхньої інституційної спроможності у стратегічної взаємодії органів публічного управління. Серед ключових елементів – розвиток професійних компетентностей працівників зазначених установ, забезпечення належного рівня їх ресурсного потенціалу.

Таким чином, викладена у дисертації Юлії Іванівни Хилевич концепція повністю охоплює обрану тему дослідження та вирішує заявлені завдання, засвідчуючи високий рівень професійної підготовки здобувачки у межах досліджуваної проблематики.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження проводилось в межах науково-дослідної роботи кафедри публічної політики ННІ публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Публічне управління в умовах кризових ситуацій: теорія та практика» (№ державної реєстрації 0124U000045). У ньому дисертанткою здійснено теоретичне обґрунтування комунікаційних аспектів координації діяльності органів публічного управління у сфері правоохоронної діяльності: суб'єкти стратегічної взаємодії (формування державної політики та прийняття рішень щодо стратегічної взаємодії), технологічні чинники стратегічної взаємодії (законодавчо встановлені процедури, способи й інструменти); організаційні форми стратегічної взаємодії (наради, робочі групи, консультації, публічні комунікативні заходи, мережеві структури тощо); види координаційних рішень як підстави для стратегічної взаємодії (протоколи, угоди, договори, меморандуми, стратегії, програми та плани, комунікаційні стратегії тощо).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих в дисертації. Сформульовані дисертантом наукові положення, висновки, рекомендації і практичні пропозиції є аргументованими та переконливими. Зазначене обумовлюється ретельним вивченням, аналізом та узагальненням значного обсягу сучасних літературних джерел з проблемних питань, які використовуються в дослідженні.

Аналіз дисертаційної роботи, розроблених і представлених у наукових положень і рекомендацій дозволяє зробити висновок про відповідність ступеня їх обґрунтованості встановленим вимогам. Логічна структура дисертаційної роботи визначається її метою та сформульованими науковими та практичними завданнями. Ознайомлення зі змістом дисертації дає підстави констатувати, що автору вдалося їх вирішити.

Автор дисертаційного дослідження продемонструвала високий рівень теоретичного викладу та узагальнення матеріалу, вміння застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання.

Дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Авторські положення базуються на широкій джерельній базі, теоретичних працях вітчизняних та зарубіжних вчених в галузі державного управління, права, аналізі чинного законодавства та міжнародного досвіду з питань організації системи стратегічної взаємодії органів публічного управління у сфері правоохоронної діяльності.

Дисертанткою опрацьовано понад 200 наукових та нормативно-правових джерел, на які дослідник посилається у тексті рукопису під час полеміки щодо питань проблематики роботи та обґрунтовування власних висновків, що вказує на достатні знання дисертантом предмету дослідження, на його навички до самостійного наукового аналізу.

Все це дозволило дисертанту сформулювати низку важливих теоретично обґрунтованих наукових положень, висновків, пропозицій та рекомендацій.

Основні наукові результати, одержані автором, та їх новизна полягає в тому, що в дисертації здійснено теоретичне обґрунтування комунікаційних засад стратегічної взаємодії органів публічного управління у сфері правоохоронній діяльності та розроблення практичних пропозицій і рекомендацій щодо вдосконалення координації правоохоронної діяльності в Україні, зокрема:

уперше:

- розроблено модель інституційного забезпечення стратегічної взаємодії у правоохоронній діяльності України, з урахуванням системного підходу особливостей взаємовідносин між суб'єктами правоохоронної діяльності за основними напрямками (правоохоронним, антикорупційним і безпековим) із

здійсненню загальної горизонтальної координації їх діяльності на основі комунікаційних технологічних чинників, організаційних форм і видів координаційних рішень як підґрунтя для їх стратегічної взаємодії та партнерства; удосконалено:

- сукупність принципів стратегічної взаємодії органів публічного управління правоохоронної сфери шляхом узагальнення принципів діяльності суб'єктів правоохоронної сфери та стратегічних комунікацій, а саме: зв'язок із державними документами стратегічного розвитку правоохоронної сфери; координація і синхронізація дій усіх учасників взаємодії; доцільність та спрямованість на результат; оперативність та безперервність; конфіденційність; масштабність і територіальність;

- критерії приналежності органів публічного управління до правоохоронних органів, за функціональною ознакою: чітке узгодження із виявленням, розкриттям, розслідуванням, припиненням і запобіганням кримінальних правопорушень; здійснення оперативно-розшукової діяльності та досудового розслідування; легальне застосування від імені держави сили та примусових заходів; охорона права як головного напрямку діяльності та безпосередньо передбаченої законом;

- етапи розробки комунікаційних стратегій суб'єктами правоохоронної діяльності як основи для їх стратегічної взаємодії, зокрема: підготовчий (відповідність загальнодержавній меті, цілі поведінки усіх суб'єктів, ситуаційний аналіз, очікувана поведінка об'єктів впливу, ключові повідомлення), планування (детальний опис управління реалізацією комунікаційних заходів, моніторинг та одиниці вимірювання, оцінювання впливу на стейкхолдерів, календарний графік, бюджет комунікаційної стратегії), реалізація (здійснення стратегічної взаємодії та досягнення очікуваних результатів);

набули подальшого розвитку:

- понятійно-категорійний апарат галузі знань публічного управління та адміністрування шляхом авторських доповнення та уточнення змісту основних понять: «правоохоронна діяльність» – діяльність державних і недержавних суб'єктів публічного управління, що виконують функції із забезпечення правопорядку, безпеки та протидії корупції в межах наданих їм повноважень реалізують у чітко встановлених процесуальних межах свої права й обов'язки з питань захисту конституційного ладу, прав і свобод людини та громадянина, власності, безпеки тощо; «стратегічна взаємодія у сфері публічного управління» – взаємозацікавлена та взаємовідповідальна співпраця суб'єктів публічного управління відповідно до затвердженої спільної стратегії та узгодженого чітко регламентованого нормативно-правовими актами плану дій для досягнення

значимої мети за умови обов'язкової управлінської відповідальності кожного з них; «стратегічна взаємодія у сфері правоохоронної діяльності» – узгоджена діяльність суб'єктів правоохоронної системи, що функціонально забезпечують виявлення, розслідування правопорушень та запобігання їм на основі визначення форм і напрямів стратегічної співпраці та партнерства;

- обґрунтування доцільності застосування стратегічного та комунікаційного менеджменту у діяльності суб'єктів правоохоронної діяльності, що полягає у поєднанні методів прогнозування, планування та програмно-цільового управління, у тому числі комунікаційних заходів для забезпечення стратегічної взаємодії;

- тенденції запровадження кращих зарубіжних практик щодо стратегічної взаємодії та координації діяльності суб'єктів правопорядку шляхом розподілу функцій, а також ухвалення консолідованого нормативно-правового акту, що регламентує їх діяльність та особливості взаємодії;

- наукові підходи щодо вдосконалення національного законодавства з питань правоохоронної діяльності, зокрема: унормування суб'єктів правоохоронної діяльності, модернізації системи управління органами правопорядку, забезпечення належного рівня їх взаємодії.

Практичне значення одержаних результатів. Основні наукові положення, висновки, а також практичні пропозиції та рекомендації дисертаційного дослідження можуть бути враховані під час розробки нормативно-правової бази з питань реформування правоохоронних органів, удосконалення правоохоронної системи, їх взаємодії на національному та міжнародному рівні, а також комунікаційних аспектів координації їх діяльності, в практичній діяльності правоохоронних, розвідувальних, антикорупційних органів та органів сектору національної безпеки й оборони, а також у освітньому процесі закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку здобувачів за освітньо-професійними та освітньо-науковими програмами галузі знань «Публічне управління та адміністрування». Результати наукового дослідження було використано у практичній діяльності правоохоронних органів, закладів вищої освіти та громадських організацій, розміщених в додатку А, зокрема:

Громадській організації «Інститут стратегічних комунікацій» Глобальної організації союзницького лідерства у поточної діяльності (акт про впровадження від 21.10.2023 р.).

- Верховна рада України, член Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності, Народний депутат України О. Савченко (Довідка № 60-01/21 від 17.02.2025р.)

- Державному університеті інформаційно-комунікаційних технологій під час розробки освітньо-професійних програм «Публічне управління та адміністрування» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти у 2024 р. та 2025р., а також у процесі формування навчально-методичного комплексу дисциплін «Стратегічне управління» і «Публічне управління та євроінтеграційні процеси» (акт про впровадження від 12 березня 2025р.).

Оцінка ідентичності анотації та основних положень дисертації. Аналіз змісту анотації та основних положень тексту дисертаційного дослідження Хилевич Ю.І. свідчить про їх повну ідентичність в частині формулювання мети, об'єкта, предмета, завдань, положень новизни, висновків до розділів, загальних висновків. Загалом зміст анотації відтворює інформацію про методологію дослідження, способи аргументації положень, основні ідеї тексту дисертації, які викладені стисло. Дисертація та оприлюднена анотація оформлені відповідно до вимог чинного законодавства України.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація Хилевич Ю.І. за рівнем наукової новизни, змістом, логікою викладеного матеріалу, узагальненнями, висновками та пропозиціями є завершеним науковим дослідженням та відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Робота написана державною мовою із дотриманням наукового стилю та використанням у дослідженні спеціальної термінології. За своєю структурою та оформленням дисертація відповідає вимогам наказу МОН України від 12.01.2017 р. № 40. Виклад матеріалу загалом подається обґрунтовано, розділи дисертації пов'язані між собою, висновки і пропозиції випливають зі змісту дисертації та отриманих здобувачкою результатів. Авторські положення і наукові розробки, пропозиції та рекомендації, наведені в роботі, деталізовані дисертантом і переважно доведені до можливості практичного застосування.

Таким чином, тема дослідження, його мета, предмет і об'єкт, перелік поставлених та вирішених завдань, положення наукової новизни, запропоновані авторкою загальні висновки, обсяг друкованих праць відповідають чинним нормативним вимогам до наукових робіт такого рівня.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Дисертаційне дослідження Юлії Ігорівни Хилевич заслуговує позитивної оцінки. Проте доречно з акцентувати увагу на таких зауваженнях.

1. За темою дисертації авторкою опублікувала чотири статті у вітчизняних

фахових виданнях, що входять до категорії «Б», разом з тим, на мою думку, можна було опублікувати наукові результати дослідження хоча б в одному фаховому виданні, що входять до наукометричних баз Scopus, Web of Science. Така б популяризація наукових вітчизняних досліджень надала б більшої ваги дисертаційній роботі.

2. У дисертаційному дослідженні (стор. 155) у таблиці 3.1. представлено різновиди комунікаційних стратегій, їх відповідність стратегічним документам та мету стратегічного впливу. Водночас дисертантка зазначає, що «наразі в Україні відсутні методологічні посібники, порадики, інструкції із розробки комунікаційних стратегій в цілому в галузі публічного управління, і в тому числі в сфері правоохоронної діяльності». Чи не було б доречним розробити публічно-управлінські підходи щодо розробки стратегічних комунікацій, опираючись на нормативні документи, як вітчизняні, так і закордонні, у сфері правоохоронної діяльності.

3. У дисертаційному дослідженні аналіз питань представлено авторкою шляхом гістограм, діаграм, таблиць, які частково доречно було б відформатувати та винести у додатки.

4. Авторка дисертаційної роботи брала активну участь в науково-комунікативних заходах в Україні. Доцільно було взяти участь у міжнародних конференціях, симпозіумах тощо.

Проте висловлені зауваження та пропозиції мають рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації та можуть бути враховані автором у подальшій науковій роботі.

Загальний висновок та оцінка дисертації. Дисертаційна робота Хилевич Юлії Ігорівни на тему «Стратегічна взаємодія у сфері правоохоронної діяльності: комунікаційний аспект» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, в якому наведено теоретичне узагальнення, розроблено наукові положення та отримано нові наукові результати, що в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, яке полягає в отриманні нових науково обґрунтованих результатів у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» щодо теоретичного обґрунтування організаційно-правових засад стратегічної взаємодії органів публічного управління у сфері правоохоронної діяльності та формулюванні на цій основі практичних пропозицій та рекомендацій з її удосконалення.

Дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (зі змінами), пунктам 6-9 Порядку присудження ступеня

доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, та може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри публічної політики
ННІ публічного управління та
державної служби
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
заслужений працівник освіти України

Наталія ЛАРІНА

ПІДПИС *Ларіної Н.*
ЗАСВІДЧУЮ

РЕКТОР З НАУКОВОЇ РОБОТИ
ОКСАНА ЖИЛІНСЬКА

